

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 1/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. U., zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 15 C 191/2007-152 z 27. mája 2010, rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 18 Co 138/2010-177 z 30. marca 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 84/2011 z 15. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. U. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. septembra 2013 doručená sťažnosť M. U., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Prešov

(ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 C 191/2007-152 z 27. mája 2010, rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 18 Co 138/2010-177 z 30. marca 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 84/2011 z 15. mája 2013 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 C 191/2007 sa sťažovateľ ako žalobca domáhal náhrady škody v sume 51 868,45 € s príslušenstvom proti Slovenskej republike ako žalovanej, „*keď jej zodpovednosť ako štátu odvodzoval od nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Prešov v exekučnej veci vedenej pod sp. zn. 6Er 1591/2003 (u súdneho exekútora JUDr. Františka Čarabu vedenej pod sp. zn. EX 195/2003), ktorý spočíval v nečinnosti, t. j. že v primeranej lehote nerozhodol o námietkach povinného proti uzneseniu o začatí exekúcie, ale rozhodol až po 3 a pol roku a v dôsledku toho nemohol exekútor poverený vykonaním exekúcie vydať exekučný príkaz, čo malo za následok nemožnosť zriadenia exekučného záložného práva a aj zabránenie uspokojeniu jemu prisúdenej pohľadávky.*“ (citované z uznesenia najvyššieho súdu, pozn.).

Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 191/2007-152 z 27. mája 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) konanie o zaplatenie sumy 3 610,15 € zastavil (na základe späťvzatia žaloby v tejto časti), v prevyšujúcej časti žalobu sťažovateľa zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Podľa okresného súdu, „*ktorý vec posudzoval podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, podanie povinného predložené súdnym exekútorom JUDr. Františkom Čarabom exekučnému súdu 2. septembra 2003 nespĺňalo základné náležitosti námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie, ktoré sú vymedzené § 42 ods. 3 O. s. p. a v § 39 ods. 1 Exekučného poriadku per analogiám. Uvedené podanie označené ako oznámenie, bolo len odpoveďou povinného na upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie zo 7. júla 2003 a ani z jeho obsahu nevyplýval úmysel povinného podať proti upovedomeniu o začatí exekúcie námietky. Odkladný účinok námietok v zmysle Exekučného poriadku nemohol*

preto nastať (nešlo o odôvodnené a včas podané námietky proti exekúcii). Súd prvého stupňa mal za to, že chyba príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom súdu a vznikom škody uplatnenej žalobcom, že žalobca nepreukázal, že ak by Okresný súd Prešov rozhodol skôr o podaní povinného v prebiehajúcej exekúcii a na nehnuteľnostiach povinného by bolo zriadené exekučné záložné právo v prospech žalobcu, bola by jeho pohľadávka náležite a v plnom rozsahu uspokojená. Upozornil, že obvyklým chodom vecí by bolo, ak by súdny exekútor v súlade so zákonom z hľadiska obsahu posúdil podanie povinného z 21. júla 2003 nie ako námietky proti exekúcii, ale ako oznámenie povinného o predkupnom práve v spojení s návrhom na vylúčenie vecí z exekúcie, ktoré samo osebe nemá odkladný účinok na vykonávanie úkonov exekučnej činnosti, a riadne by pokračoval vo vykonávaní exekúcie voči povinnému. Až následné zriadenie exekučného záložného práva exekútorom by pre žalobcu mohlo, privodiť uspokojenie jeho pohľadávky, pričom rozsah uspokojenia žalobcu je aj v tomto prípade otázný s poukazom aj na množstvo vyznačených upovedomení o začatí exekúcie, upovedomení o spôsobe vykonania exekúcie a exekučných príkazov na LV..., kde boli evidované nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného, ešte pred postúpením podania povinného exekútorom na Okresný súd Prešov...“ (citované z uznesenia najvyššieho súdu, pozn.).

Krajský súd na odvolanie sťažovateľa rozsudkom č. k. 18 Co 138/2010-177 z 30. marca 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu v napadnutej časti o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení svojho rozsudku sa plne stotožnil so závermi okresného súdu zdôrazniac, že okresný súd vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol.

Krajský súd vo svojom rozsudku «*Poukázal na predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. s tým, že bolo nepochybne zistené, že exekučný súd pochybil, keď včas nerozhodol o podaní, predloženom súdnym exekútorom JUDr. Františkom Čarabom, ním označeným ako „námietky proti exekúcii“. Nešlo tu však o námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie a nevyplýva to ani z obsahu podania.*

Exekútor bol povinný po uplynutí lehoty na podanie námietok, keďže námietky proti exekúcii neboli podané, pokračovať v exekúcii, nie postupovať spisový materiál exekučnému súdu. Práve skutočnosť, že súdny exekútor nepostupoval v súlade s Exekučným poriadkom, môže byť tou príčinnou súvislosťou, ktorá súvisí so vznikom škody žalobcovi tým, že jeho pohľadávka nebola vymožená. Uvedené podanie nepredstavuje námietky proti exekúcii, o ktorých mal rozhodovať súd a z tohto dôvodu ani nečinnosť súdu viac ako 3 roky nie je v príčinnej súvislosti so vznikom škody žalobcovi, čo je základnou podmienkou pre vznik zodpovednosti za škodu...» (citované z uznesenia najvyššieho súdu, pozn.).

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu dovolanie, v ktorom namietal „v prvom rade odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p., tvrdiac, že odvolací súd sa v rozhodnutí o odvolaní nevysporiadal so všetkými dôvodmi podaného odvolania, čo činí jeho rozhodnutie nepreskúmateľným. Dôvodil, že ak mali oba nižšie súdy za preukázané, že k nesprávnemu úradnému postupu došlo na strane súdneho exekútora, nič im nemalo brániť, aby na základe vykonaného dokazovania jeho žalobe vyhovel. Vychádzal tu z názoru, že aj v takom prípade nesie zodpovednosť štát – Slovenská republika. Zároveň nesúhlasil s posúdením nižších súdov, že nesprávny postup súdneho exekútora, ktorý v exekúcii ďalej nekonal, má vylúčiť ako príčinu vzniku škody nečinnosť súdu; v tejto spojitosti poukázal, že o tom, že sa nejednalo o námietky napokon rozhodol až súd tým, že aplikoval jemu dané oprávnenie v § 41 ods. 2 O. s. p. vyhodnotiť obsah podania a podľa toho ďalej procesné postupovať. Uviedol, že ak by sa považoval postup súdneho exekútora za prvotnú príčinu, je nadovšetko zreteľné aj to, že táto príčina a trvanie jej dôsledkov boli prerušené ďalšou príčinou, ktorou bola nečinnosť súdu. Tvrdil, že dôvodom potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom bola časová prednosť príčiny na vzniku škody v podobe nesprávneho postupu súdneho exekútora pred nesprávnym úradným postupom súdu a že tu išlo o nové dôvody. V doplnení dovolania ako ďalší dôvod dovolania uviedol vadu podľa § 237 písm. g/ O. s. p...“ (citované z uznesenia najvyššieho súdu, pozn.).

Sťažovateľ teda prípustnosť, ako aj dôvodnosť svojho dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu odôvodňoval existenciou väd konania podľa

§ 237 písm. f) a g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a aj nesprávnymi právnymi závermi v rozsudku krajského súdu.

Najvyšší súd preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) z hľadiska existencie väd podľa § 237 OSP [osobitne z hľadiska sťažovateľom namietaných väd podľa § 237 písm. f) a g) OSP], ktoré by mohli zakladať prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, takéto vady nezistil, a preto svojím uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol.

Najvyšší súd pri posudzovaní existencie vady konania podľa § 237 písm. f) OSP spočívajúcej v odňatí možnosti konať pred súdom osobitnú pozornosť venoval sťažovateľom namietanej nedostatočnosti odôvodnenia krajského súdu, ktorá pri jej preukázaní mohla zakladať označenú vadu konania, a tým prípustnosť aj dôvodnosť dovolania, avšak nedostatky v odôvodnení rozsudku krajského súdu, ktoré by túto vadu zakladali, nezistil. V tejto časti odôvodnenia svojho uznesenia najvyšší súd uviedol: *„Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa ako aj odvolací súd postačujúco odôvodnili svoje rozhodnutia. V odôvodneniach totiž dostatočne a zrozumiteľne vysvetlili, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec – zistený skutkový stav – právne posúdili. Odvolací súd, ktorý sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, v odôvodnení svojho rozhodnutia neobmedzil sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, ale na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia podal ďalšiu argumentáciu, v rámci ktorej sa neodklonil od právneho záveru súdu prvého stupňa, že chýba príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom súdu a vznikom škody uplatnenej žalobcom. Pri posudzovaní, či rozhodnutia nižších súdov sú (ne)preskúmateľné (teda či boli splnené parametre zákona na odôvodnenie rozsudku – § 157 ods. 2 O. s. p.), dovolací súd sa správnosťou prijatých právnych záverov nižších súdov nezaoberá. Pokiaľ sa odvolaciemu súdu vytýka, že v odôvodnení osobitne sa nevyporiadal s námietkou žalobcu spočívajúcou na báze, že ak došlo k nesprávnemu úradnému postupu na strane súdneho exekútora, nič nemalo brániť tomu, aby na základe vykonaného dokazovania sa žalobe vyhovel, lebo - podľa názoru žalobcu – aj v takom prípade nesie zodpovednosť štát (Slovenská republika), bolo ale treba posúdiť, či sa tu*

zo strany žalobcu poukazuje na rozhodujúci argument alebo na argument nepodstatný. Aj podľa už spomenutej judikatúry ESLP (a rovnako aj judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky) sa totiž nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; iba ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa príslušná odpoveď práve na tento argument. Podľa nižších súdov nepostupoval súdny exekútor v súlade s Exekučným poriadkom, keď posúdil podanie povinného z 21. júla 2003 ako námietky proti exekúcii a postúpil spisový materiál exekučnému súdu 2. septembra 2003, čo mohlo byť príčinnou súvisiacou so vznikom škody žalobcovi; ďalšími predpokladmi náhrady škody sa v tomto vzťahu (k súdnemu exekútorovi) už nezaoberali (súd prvého stupňa len poznamenal, že rozsah uspokojenia žalobcu by v tomto prípade bol otázny s poukazom na počet vyznačených upovedomení o začatí exekúcie, upovedomení o spôsobe vykonania exekúcie a exekučných príkazov). Názor žalobcu, že aj u spomenutého vytýkaného postupu súdneho exekútora nesie zodpovednosť štát, je mylný. Až 1. júla 2004 – nadobudnutím účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov boli totiž súdni exekútori zaradení pod režim uvedeného zákona; v období do prijatia tejto novej zákonnej úpravy (t. j. počas platnosti zák. č. 58/1969 Zb.) tomu tak však nebolo (porovnaj tiež zmenu v § 33 ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. júla 2004). Zároveň treba rešpektovať prechodné ustanovenie (§ 27) zákona č. 514/2003 Z. z., z ktorého vyplýva, že pre posúdenie, či na zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami alebo nesprávnym úradným postupom sa má aplikovať zák. č. 514/2003 Z. z., je rozhodujúci čas vydania príslušného rozhodnutia, resp. čas nesprávneho úradného postupu, nie že škoda, prípadne jej časť vznikla až po účinnosti tohto zákona. Nižšími súdmi spochybňovaný postup súdneho exekútora sa mal završiť 2. septembra 2003, kedy postúpil spisový materiál exekučnému súdu; vo vzťahu k tomuto postupu teda pasívna legitímácia žalovanej daná nebola. Z uvedeného je potom dostatočne jasné, že aj keď sa odvolací súd spomenutej námietke žalobcu osobitne nevenoval (čo sa môže vnímať ako určité zníženie presvedčivosti odôvodnenia), táto námietka žalobcu nepredstavujú argument, ktorý by bol pre rozhodnutie vo veci samej rozhodujúci...“

Najvyšší súd pri posudzovaní dostatočnosti odôvodnenia krajského súdu zdôraznil, že „Pri posudzovaní, či rozhodnutia nižších súdov sú (ne)preskúmateľné (teda či boli

splnené parametre zákona na odôvodnenie rozsudku - § 157 ods. 2 O. s. p.), dovolací súd sa správnosťou prijatých právnych záverov nižších súdov nezaoberá“. Ďalej vo vzťahu k sťažovateľom namietanej nesprávnosti právnych záverov v rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) najvyšší súd uviedol: „Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p., nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytykaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Rovnaké závery platia aj v prípade námietky, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Prípustnosť dovolania nezakladá totiž skutočnosť, ak súdy svoje rozhodnutie založili na nesprávnych skutkových zisteniach; nesprávne či nedostatočne skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. – nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia (porovnaj napr. R 37/1993, R 125/1999).“

Sťažovateľ vo svojej sťažnostnej argumentácii zdôraznil, že „V prípade, ak by Okresný súd Prešov rozhodol o podaní povinného riadne a včas, súdny exekútor by riadne a včas vydal exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva vo veci, pričom v súlade s poradím prihlásených pohľadávok by k uspokojeniu sťažovateľa došlo. Uvedené tvrdenie preukazuje i prehľad uspokojených pohľadávok veriteľov v zmysle rozvrhu dražby vykonávanej JUDr. Gibartim dňa 28. 12. 2005.“

Ďalej sťažovateľ uviedol, že rozsudok okresného súdu potvrdený krajským súdom nepovažuje „za zákonný, ako ani za vecne a právne správny, keďže tieto súdy neprihliadali a nevysporiadali sa so všetkými dôkazmi zistenými v konaní, v dôsledku čoho tieto rozsudky

nemožno považovať za preskúmateľné, čím bolo sťažovateľovi odňaté právo konať pred súdom...“.

Podľa sťažovateľa sa okresný súd, krajský súd a ani najvyšší súd „... nezaoberali tým, prečo záver, že podanie povinného nebolo potrebné kvalifikovať ako námietky... Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6Er/1591/03 nevyslovil v lehote zákonnej... následkom čoho by ku škode na strane navrhovateľa nedošlo.

Sťažovateľ má totiž dôvodne za to, že v súlade s ust. § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (právny predpis so subsidiárnym použitím k zákonu č. 233/1995 Z. z.) každý úkon účastníka konania posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Bolo preto povinnosťou Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6Er/1591/03 posúdiť podanie povinného predložené mu konajúcim súdnym exekútorom v lehote primeranej a v tejto lehote o ňom i rozhodnúť (napr. podanie povinného nepripustiť, odmietnuť, zamietnuť), aby sa nenarušil výkon exekúcie a aby výkonom exekúcie bola pohľadávka oprávneného, t. j. sťažovateľa riadne uspokojená. V dôsledku tohto nekonania = nesprávneho úradného postupu súdu, bez akejkoľvek príčiny na strane sťažovateľa, vznikla na strane sťažovateľa škoda veľkého rozsahu...“.

Na základe uvedeného sťažovateľ v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 1 Cdo 84/2011 zo dňa 15. 5. 2013 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 48 ods. 2. Ústavy Slovenskej republiky.

Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 18Co/138/2010-177 zo dňa 30. 3. 2011 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 48 ods. 2. Ústavy Slovenskej republiky.

Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 15C/191/2007-152 zo dňa 27. 5. 2010 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 48 ods. 2. Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I Cdo 84/2011 zo dňa 15. 5. 2013 ako i rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/138/2010-177 zo dňa 30. 3. 2011 a rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 15C/191/2007-152 zo dňa 27. 5. 2010 a vec vracia Okresného súdu Prešov na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ zároveň navrhol, aby mu ústavný súd priznal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré sú „*Najvyšší súd Slovenskej republiky, Krajský súd v Prešove a Okresný súd Prešov povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne jeho právnenému zástupcovi do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej

logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (napr. m. m. I. ÚS 178/09, IV. ÚS 428/09).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom okresného súdu (ktorým bol zamietnutý jeho návrh na začatie konania), rozsudkom krajského súdu (ktorým bol potvrdený v odvolacom konaní rozsudok okresného súdu) a uznesením najvyššieho súdu (ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu ako neprípustné).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv a slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je tak vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľ mohol domáhať a aj sa domáhal podaním odvolania proti nemu. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Predmetom súdneho konania, v ktorom boli vydané sťažovateľom namietané rozhodnutia (rozsudok okresného súdu, rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu), je sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu škody podľa ustanovení zákona

č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“), pričom sťažovateľ vo vzťahu k týmto rozhodnutiam namieta neprípustný zásah do svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd s odvolaním sa na svoju ustálenú judikatúru (IV. ÚS 228/2011, IV. ÚS 242/2011, I. ÚS 166/2011) uvádza, že čl. 46 ods. 2 ústavy je východiskom legislatívnej konštrukcie správneho súdnictva v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého sa na súd vo veci preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy môže obrátiť ten, kto tvrdí, že bol týmto rozhodnutím na svojich právach ukrátený, pričom v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa zákonodarcovi umožňuje ustanoviť podmienky a rozsah prístupu jednotlivca na súd a zároveň hranice takej možnosti tým, že preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd nesmie byť spod právomoci súdu vylúčené. Zákonodarca ustanovil obmedzenia a podmienky súdnej kontroly správnej moci v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd konštatuje, že objektívne nemôže existovať príčinná súvislosť medzi sťažovateľom namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, ktoré nie sú rozhodnutiami vydanými v konaní podľa piatej časti OSP, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy patrí v zmysle doterajšej judikatúry ústavného súdu v zásade do právomoci všeobecných súdov (napr. II. ÚS 71/04). Spôsob výkonu tejto právomoci všeobecných súdov ustanovuje zákon č. 514/2003 Z. z. účinný od 1. júla 2004.

Sťažovateľ si svoje základné právo garantované v čl. 46 ods. 3 ústavy uplatnil na všeobecnom súde žalobou podanou okresnému súdu, o ktorej rozhodol okresný súd rozsudkom tak, že žalobu sťažovateľa zamietol, krajský súd namietaným rozsudkom označený rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu. Zamietnutie žaloby sťažovateľa všeobecnými súdmi, resp. odmietnutie jeho dovolania v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z., samo osebe nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy. Táto skutočnosť by pri prísne formalistickom posúdení sťažnosti mohla zakladať aj dôvod na jej odmietnutie z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, avšak napriek tomu sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zameral aj na posúdenie jej vecnej opodstatnenosti, t. j. preskúmal, či namietaný rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu sú udržateľné z hľadiska princípov spravodlivého procesu.

Sťažovateľ zhodne so svojimi dovolacími námietkami proti rozsudku krajského súdu v sťažnosti namieta nedostatočné odôvodnenie a nesprávne právne závery rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu). V nadväznosti na to sťažovateľ namieta nesprávne a nedostatočne odôvodnené závery najvyššieho súdu pri posúdení týchto jeho dovolacích námietok.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z dôvodu nezistenia väd konania podľa § 237 OSP (ktoré jedine mohli zakladať prípustnosť dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu), nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mohli spochybníť udržateľnosť záverov krajského súdu a najvyššieho súdu z hľadiska princípov spravodlivého procesu.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu, uvedenú dovoláciu a následne sťažnostnú námietku vyčerpávajúcim spôsobom preskúmal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania a s jeho závermi citovanými v časti I tohto uznesenia sa ústavný súd v celom rozsahu stotožnil. Najvyšší súd sa podrobne a dôsledne vysporiadal so sťažovateľom namietaným nedostatočným odôvodnením

rozsudku krajského súdu, ktoré podľa sťažovateľa malo zakladať existenciu vady konania podľa § 237 písm. f) OSP), t. j. odňatie možnosti konať pred súdom. Najvyšší súd v súlade so svojou judikatúrou ustálil, že nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku môže zakladať vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, avšak po prieskume dôvodov rozsudku krajského súdu takúto vadu nezistil.

Pokiaľ ide o námietku nesprávnych právnych záverov v rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu), najvyšší súd v súlade so svojou judikatúrou označené dovolacie námietky sťažovateľa nevyhodnocoval v rámci skúmania vady konania podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. odňatie možnosti konať pred súdom [ani ostatných väd konania podľa § 237 písm. f) OSP], pričom za stavu, keď najvyšší súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 OSP, posudzovanie právnych záverov krajského súdu v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku bolo vylúčené z prieskumnej právomoci najvyššieho súdu v konaní o dovolaní sťažovateľa. Ústavný súd konštatuje, že postup najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľom namietaným právnym záverom krajského súdu v dovolaní bol plne súladný s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu a nie je možné ho hodnotiť ako ústavne nekonformný.

Keďže sťažovateľ zotrval na namietaní nesprávnych právnych záverov krajského súdu aj vo svojej sťažnosti, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je oprávnený skutkové a právne závery všeobecných súdov posudzovať z hľadiska ich ústavnej konformity iba vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa (obdobne III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

V namietanom rozsudku krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil žiadne také dôvody, pokiaľ ide o právne závery v ňom vyslovené, na základe ktorých by ho mohol kvalifikovať z ústavného hľadiska ako neakceptovateľný a neudržateľný. Sťažnosťou namietaný rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je ani prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle, a taktiež

ho nemožno označiť za arbitrárny, pretože podáva náležitým spôsobom vysvetľujúcu odpoveď na všetky podstatné otázky, pre ktoré bol prvostupňový rozsudok (o zamietnutí návrhu sťažovateľa) odvolacím súdom potvrdený, tak ako to vyplýva z citovaných častí rozsudku krajského súdu v časti I nálezu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že nezistil možnosť porušenia čl. 46 ods. 3 ústavy ani princípov spravodlivého procesu uznesením najvyššieho súdu ani rozsudkom krajského súdu, preto sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v tejto časti sťažnosť nijako neodôvodnil, a to ani v spojení s ostatnými základnými právami (čl. 46 ods. 2 a 3 ústavy), ktorých porušenie namieta. Táto časť petitu teda nemá oporu v argumentoch a tvrdeniach produkovaných v sťažnosti (absencia odôvodnenia návrhu a navrhovaných dôkazov). Vzhľadom na to, ako aj so zreteľom na právne zastúpenie sťažovateľa kvalifikovaným právnym zástupcom ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2014